

УДК 331.4-057.86:004
ББК 74.58+32.973.202

Т.В. Ткаченко
м. Львів, Україна

ПЕРСПЕКТИВНІ НАПРЯМИ ЗАСТОСУВАННЯ ПРОФЕСІЙНО ОРІЄНТОВАНИХ ЗАСОБІВ ІКТ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ МНС

Постановка проблеми. Особливості формування професійної компетентності майбутніх фахівців безпеки життєдіяльності у вищих навчальних закладах (ВНЗ) Міністерства України з питань надзвичайних ситуацій і у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи (МНС) потребують адекватних методів викладання, за цих умов запитання «які методи навчання застосовувати?» є ключовим і набуває особливого значення.

Наше дослідження дозволило виділити найважливіші завдання, пов'язані з підготовкою компетентних фахівців для служб МНС засобами інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ). Основними умовами їх ефективного упровадження у підготовку конкурентоспроможних фахівців є:

- стан системи освіти, який відображає загальний рівень інтелектуального розвитку людей, їхніх матеріальних і духовних потреб, інформаційної інфраструктури суспільства, а саме можливість одержувати, передавати і використовувати необхідну освітню інформацію;
- рівень демократизації суспільства; економічна самостійність країни, що гарантує можливість одержання її громадянами необхідної освіти, а також придбання і використання ними сучасних засобів інформаційної техніки.

Аналіз попередніх досліджень. У процесі дослідження ми звернулися до праць багатьох науковців різних галузей педагогічної науки, зокрема загальнонаукових принципів організації навчально-виховного процесу у ВНЗ МНС (О. Євсюков, М. Козяр, М. Коваль, В. Козлачков, М. Нещадим, О. Тімченко); професійного становлення особистості, формування її професійної компетентності (Ю. Варданян, І. Грязнов, Л. Мітіна, А. Маслоу, Н. Мойсеюк, О. Хуторський, Е. Шорт).

Мета статті: проаналізувати шляхи використання інноваційних методик на базі застосування професійно орієнтованих засобів ІКТ для формування професійної компетентності майбутніх фахівців безпеки життєдіяльності.

Педагогіка, залежно від характеру пізнавальної діяльності, пропонує різні методи. Серед них є монологічні (пасивні), діалогові (активні), інтреактивні. Деякі з них є традиційними для вищої військової освіти. Наприклад, такі методи як пояснювально-ілюстративні, проблемного навчання, частково-пошукові, дослідницькі й т.п. Традиційно методи навчання поділяють на методи викладання (лекція, розповідь, показ-демонстрація, пояснення, бесіда та ін.), методи учіння (слухання, осмислення, виконання вправ, лабораторно-практичних, дослідницьких робіт, вивчення підручників і першоджерел, моделювання та ін.) та методи контролю (опитування, контрольна робота, колоквиум, залік, іспит, захист проекту тощо). За джерелами і способами передачі інформації виділяють словесні, наочні і практичні методи. Залежно від характеру дидактичних задач – методи набуття знань, методи формування дій і навичок, методи формування творчої діяльності, методи контролю знань умінь і навичок [1, с. 322]. Відповідно до характеру пізнавальної діяльності виділяють пояснювально-ілюстративні, репродуктивні, проблемні, евристичні, пошукові та дослідницькі методи.

Останніми роками все більшого поширення набувають ігрові методи навчання (навчальні ділові ігри або діяльнісні ігри, що базуються на принципі імітаційного моделювання ситуацій реальної професійної діяльності у поєднанні з принципами

проблемності і спільної діяльності), методи тренінгу (активного соціально-психологічного впливу у процесі навчання), методи інтенсивного вивчення дисципліни з використанням елементів сугестії. Часто перераховані методи об'єднують у групу з умовною назвою активні методи навчання. Близькими за змістом є поняття «активне соціально-психологічне навчання», «інноваційне навчання», «інтенсивні методи навчання» [2, с. 169].

У 60-х роках ХХ ст. широкого поширення набули методи програмованого навчання, які нині модифікувалися у методи комп'ютерного навчання.

Із збільшенням обсягів інформації набув поширення метод інформаційного ресурсу. Даний метод базується на основі інформаційних ресурсів [3, с. 44-46] (організація пізнавальної діяльності студентів відбувається в процесі збирання, пошуку, систематизації та зберігання значних об'ємів інформації, яка розміщена у різних базах даних і базах знань). Метод є наслідком використання нових навчальних технологій вищої професійної освіти, і передбачає не тільки пошук потрібної інформації, її аналіз і встановлення гіперзв'язків за тематичними лініями, а також використання комунікаційних технологій для передавання та обробки різних видів комп'ютерних даних. Даний метод вимагає від викладача створення високого ступеня мотивації в студентів, а від студентів жорсткої самоорганізації і творчого підходу для досягнення поставлених задач.

Інноваційно-інформаційними технологіями [4] називають навчально-методичні матеріали, інформаційні технічні засоби навчального призначення, а також систему наукових знань про роль і місце комп'ютерів, про форми та методи їх застосування з метою вдосконалення процесу викладання та навчання.

Стратегія інноваційного навчання змінює, насамперед, цілі освітньої діяльності. Мета передачі (трансляції) знань у галузі конкретних дисциплін замінюється з метою розвитку курсантів шляхом розширення наявного обсягу знань і сфери їхньої пізнавальної активності. Це передбачає:

- облік наявного рівня розвитку курсанта;
- необхідність мотивації на продовження навчання;
- використання методів розвиваючого навчання, що дозволяє не тільки передавати нові знання, а й одночасно навчати методам, техніці, навичкам самоосвіти.

Змінюються рольові позиції викладача і курсанта, характер організації навчальної діяльності.

Інтерактивні методи навчання

Нині в освіті виділилися кілька ліній інноваційного розвитку. Потужний інноваційний стимул виник у результаті появи та розвитку нових наукових досягнень і технічних засобів, здатних підняти педагогічну діяльність на якісно новий рівень. Такими досягненнями є інтерактивні інформаційні технології, котрі можна розглядати як спосіб зміни якості освіти.

Серед різноманітних інноваційних технологій в освіті все більшого поширення набувають інтерактивні методи навчання. Інтерактивні методи навчання дозволяють задіяти не тільки свідомість людини, а й почуття, емоції, вольові якості. Вони включають у процес навчання «цілісного фахівця» і забезпечують комплексний розвиток професійної компетентності.

Інтерактивне (від англійського interact – взаємодіяти, перебувати у взаємодії, діяти, впливати один на одного) навчання – це навчальна взаємодія викладача та курсанта у процесі виконання професійної діяльності або розв'язання проблемного професійного завдання. Заняття з використанням інтерактивних методів має низку принципових відмінностей:

1) навчання відбувається у процесі співробітництва всіх його учасників (викладач-курсант, курсант-курсант), співробітництво припускає взаємоповагу, довіру, передбачуваність, прозорість і зрозумілість правил і процедур;

2) центральною частиною процесу навчання є самостійна діяльність учасників з обговорення поставленого запитання і пошуку розв'язання поставленого завдання;

3) під час проведення інтерактивного заняття навчального значення набуває зворотний зв'язок, замість традиційної оцінки за принципом «неправильно», відбувається детальний аналіз не стільки результату, скільки самої діяльності, яка привела до такого результату.

Зміст навчання тепер полягає в тому, щоб курсант проаналізував можливі варіанти і способи розв'язання, вибрав із них оптимальний, обґрунтував правильність зробленого вибору, спираючись на наявні в нього й знову одержані знання і формуючи новий для нього особистий досвід їх застосування. У результаті цих змін навчання з суб'єкт-об'єктної діяльності перетворюється в суб'єкт-суб'єктну, у якій курсант є активним, зацікавленим учасником взаємодії з викладачем.

Аналіз навчального процесу у ВНЗ МНС засвідчив, що використовуються такі методи, як презентація (інтерактивний виступ), мозковий штурм, дискусія, демонстрація, творчі завдання, робота в малих групах, ділові ігри та інші. Кожний із цих методів має свої характеристики, цілі й правила використання, свою ефективність у досягненні тієї або іншої навчальної мети. Знаючи правила їхнього застосування, опанувавши навичками використання кожного з цих методів, викладач одержує додаткові можливості, щоб зробити заняття максимально продуктивним, підвищити інтерес до процесу навчання і досягнення результату.

Під час занять можливе різне поєднання традиційних та інтерактивних методів. Це дозволяє педагогу вибирати найбільш ефективний метод навчання залежно від теми і змісту заняття, а також залежно від індивідуальних особливостей аудиторії. Можливість проведення викладачем діагностики досвіду аудиторії, забезпечує одержання інформації про кожного курсанта, дозволяє виявити, які з професійно необхідних знань у нього відсутні, які з них неповні, якими навичками він не володіє або володіє недостатньо.

Застосування інтерактивного середовища в навчальному процесі значно збагачує та підвищує якість викладання за умови реалізації зворотного зв'язку з викладачем, а також реалізації наступних цілей:

- функціональна: комплекс поліфункціональний і в процесі використання його для кожної з виділених цілей (навчально-методичної, довідково-інформаційної) одночасно активізуються інші;

- цільова допомога визначається єдністю інформації та програмного забезпечення;

- предметно-змістова: розглядаються питання не тільки практичного використання технічних засобів і нових інформаційних технологій, а й методи і прийоми, що дозволяють на новому якісному рівні відпрацьовувати всі види навчального навантаження, надається можливість одержати практичні навички в освоєнні найбільш перспективних технологій, побудувати власні навчальні модулі й програми;

- інформаційна: об'єднуються в єдину систему найрізноманітніші типи й види технічних засобів навчання, методів і методик викладання, нових інформаційних технологій, критеріїв доцільності використання того чи іншого засобу залежно від цільових настанов курсу;

- дидактична: комплекс є реалізацією концепції нового освітнього інформаційного середовища і призначений для застосування викладачами у різних режимах педагогічної роботи (лекції, самостійні заняття, лабораторні, практичні роботи, довідкова підтримка і т.п.) [5, с. 3].

Інтерактивність даних засобів створює сприятливі умови для навчального діалогу, одним із учасників якого є засіб ІКТ. У такому діалозі, використання засобів ІКТ дозволяє в певних межах управляти представленням інформації, курсанти можуть індивідуально одержати досліджувані результати, а також встановлювати швидкість подання матеріалу, число повторень і інші параметри, що задовольняють їхнім індивідуальним потребам. Усі ці

чинники впливають на інтелектуальний потенціал курсантів, на формування вмінь самостійно одержувати знання та проводити дослідницьку діяльність в процесі розв'язування фахових задач [6, с. 292].

Неперервне навчання – це навчання впродовж життя людини. Воно зумовлене інтенсивним оновленням знань і вмінь, необхідних для успішної й ефективної професійної діяльності і, відповідно, швидкою зміною соціальних і економічних умов, що висувають нові вимоги до рівня професійної підготовки фахівців.

У 1999 році з'явився термін «e-learning», під яким розуміють навчально-виховний процес, де використовуються інтерактивні електронні засоби доставки інформації, компакт-диски, мережі Інтернет та Інтранет. Окрім електронних бібліотек курсів, засобів розробки змісту навчального процесу, системи управління навчальним процесом одержують розвиток інші технології e-learning, серед яких віртуальні аудиторії і навіть навчальні заклади.

Завдяки зростаючим темпам упровадження ІКТ та розвитку бездротових технологій мобільного навчання, що не залежить від місця знаходження користувача, набуло поширення мобільне навчання («м-навчання», «m-learning»). Як зазначають у своїх дослідженнях М. Козяр і А. Кузик [7, с. 290], особливої актуальності мобільне навчання набуває для самостійної роботи студентів, які за допомогою телефонів мають змогу користуватися інформаційними освітніми ресурсами, котрі розміщені на відповідних сайтах і порталах.

Навчання з використанням мобільних телефонів відкриває додаткову можливість курсантам одержувати консультації, навчальну інформацію та додаткову можливість спілкування з викладачем. Ефективність навчання за цією методикою здійснюється на підставі використання зорової та моторної пам'яті, що дозволяє побудувати вивчення нового матеріалу за індивідуальними особливостями курсантів.

Отже, активізуючи навчально-виховний процес шляхом використання професійно орієнтованих засобів ІКТ можна вирішити цілий комплекс дидактичних і методичних завдань, здійснювати індивідуальне навчання, мотивацію, розвиток мислення та творчих здібностей курсантів.

Будова інтерактивної навчальної системи має розвивати пізнавальні функції курсантів і, водночас, адаптуватися до їхніх потреб. Інтерактивний (комп'ютерний) діалог забезпечує комунікацію між двома партнерами – навчальним засобом (комп'ютером) і курсантом. Таким чином, використовуючи класичні положення дидактики, впровадження у ВНЗ МНС інтерактивних технологій навчання на базі ІКТ вносить значні зміни не тільки в практику, а й у теорію педагогіки.

Пізнавальна самостійність та інтелектуальна активність є важливими якостями особистості для майбутнього кваліфікованого фахівця. Формування цих якостей, як реалізація одного з принципів дидактики вищої школи, передбачає також розвиток під час навчального процесу творчої самостійності курсантів, що удосконалюється у процесі навчання, активного пошуку та проявляється в самостійному аналізі здобутих фактів. Як зазначають О. Морозов та Д. Чернілевський [8, с. 120] активні методи й форми навчання сприяють розвитку в особистості творчої спрямованості.

Навички, вміння, здібності, компетентності характеризують якість діяльності. Проте, навички людина одержує лише в процесі самостійного виконання. Можна багаторазово розповідати про навички, більшість курсантів, засвоїть інформацію і зможе більш-менш успішно повторити. Однак це ще не означає, що вони уже навчаються «робити».

Навчити – означає створити таку навчальну ситуацію, коли курсант, сам правильно й професійно виконає ті дії, які є предметом вивчення [9, с. 400]. Наприклад, за умов техногенних аварій, природних катаклізмів діяти з оптимальними результатами і мінімальними ризиками для життя.

Навчання практичним навичкам можливе тільки методом тренінгу через засвоєння моделей практичної діяльності: «Хочеш навчитися щось робити – роби!». Принципово

важливим є те, що будь-яке пояснення «як робити», а також будь-яка демонстрація («роби як я») – це тільки інформаційна підготовка до навчання, але ще не саме навчання. Необхідний наступний крок, а можливо ціла серія кроків, коли навчальним методом проб і помилок курсант починає сам засвоювати навички, потім осмислює набутий досвід, усвідомлює успіхи і помилки, повторює набуті знання. Підвищення «навичкового» професіоналізму не може закінчитися в навчальній аудиторії, оскільки одержані навички будуть розвиватися й удосконалюватися тільки в процесі реальної роботи рятувальника в екстремальних ситуаціях. Вивчення досвіду Польщі, Франції, Німеччини показало, що високих результатів у набутті практичних умінь і навичок у професійній підготовці майбутніх фахівців безпеки життєдіяльності можна досягнути в процесі проведення занять (тренінгів) на базі Психолого-тренувального центру підготовки пожежних та аварійно-рятувальних команд (ПТЦ). Метою введення в дію даного центру є спеціальна підготовка осіб до дій в умовах надзвичайних ситуацій (пожеж, техногенних аварій і катастроф, природних катаклізмів та ін.), навчання правил поведінки в нестандартних ситуаціях, при масових скупченнях людей, оволодіння навичками рятування і саморятування, надання медичної і психологічної допомоги, первинна реабілітація потерпілих і постраждалих від травм тощо [10].

Заняття мають за мету набуття, перевірку та вдосконалення умінь і навичок у сфері: техніки праці в протигазі та костюмі протихімічного захисту; роботи у випадках великого психологічно-фізичного навантаження (в умовах затемнення, задимлення, обмеженого простору, підвищеної температури, шуму); пересування у незнайомому та ускладненому просторі горизонтальних і вертикальних комунікаційних систем. Аналіз результатів занять, а також аналіз засобами ІКТ поведінки пожежників дозволяє зробити такі висновки: підвищевся рівень підготовки осіб, які брали участь у заняттях; підтверджено правильність виконання процедур під час обслуговування пристрою захисту дихальних шляхів (протигазу); підтверджено відповідальність і спокійну поведінку осіб, які брали участь у заняттях.

Навчальні ситуації, які моделюються на заняттях у ПТЦ, де передбачені приміщення для медиків, психологів, зали для інструктажів і занять, а також – система лабіринтів і перешкод, де в умовах, наближених до реальних, рятувальники виконують складні завдання, додають практичного досвіду, дозволяють курсантам не тільки виконувати професійні дії, але й одержувати зворотний зв'язок у формі коментарів керівника навчань, викладачів, присутніх, можливості перегляду та аналізу дій за допомогою мультимедійних класів, чого вони позбавлені у реальних умовах, і без чого неможливий розвиток професіоналізму.

Тренінг розпочинається з інструктажу, потім група (3-5 осіб), проходить медичне і психологічне обстеження. Після чого, отримавши спецодяг і спорядження, переходять до фізичних навантажень (виконання вправ на тренажерах). Проходження системи лабіринтів із перешкодами супроводжується димом, звуковими і шумовими ефектами, а також температурою від 60 до 80 градусів у секції, де «горить вогонь» (лампи розжарювання), послідовність яких керується з пульта управління. За цих умов рятувальник має винести потерпілого (спеціальний манекен вагою 60-70 кг.). Пульт управління тренажера має все комутаційне устаткування, потрібне для управління, регулювання швидкості і дистанції проходження, а також програми регулювання тренування відповідно до ступеню підготовки. Маршрути руху визначаються за допомогою системи покрокового контролю, яка встановлена на пульті керівника заняттями, а контроль за проходженням здійснюється за допомогою комп'ютерної техніки та відеоспостереження. У процесі моделювання техногенної катастрофи засобами ІКТ, завдання полягає у тому, щоб у випадку аварії відключити електроенергію, перекрити горючі суміші.

Використання комп'ютерної техніки, відеозаписуючої апаратури, мультимедійного класу дозволяє курсантам «побачити себе з боку», провести обговорення в режимі реального часу. Такий метод розвиває у майбутніх рятувальників ще і здатність рефлексії – вміння відсторонитися, вийти з професійної ситуації, подумки проаналізувати й оцінити свої власні

дії: Що я роблю? Як я це роблю? Як я реаую в екстремальній ситуації? Які наслідки моїх дій? Чи Такого виконання пожежно-рятувальних робіт я домагався? Що я повинен змінити, щоб виконати свої професійні обов'язки краще?

Висновки. Аспектний аналіз вітчизняної та зарубіжної психолого-педагогічної та методичної літератури дозволив нам виділити наступні професійно орієнтовані засоби ІКТ, які застосовуються у ВНЗ МНС України: розробка і застосування засобів інформатизації навчального процесу; інновації у розробці і застосуванні технічних засобів навчання; застосування інтерактивних методик навчання; застосування ІКТ у процесі викладання конкретних дисциплін; інновації в системі контролю й оцінки результатів навчання; оцінка ефективності навчання; мультимедійні навчальні курси, віртуальні лабораторії, моделювання; дистанційна освіта; використання інтернет- та інтранет-ресурсів у навчальному процесі; створення електронних навчально-методичних комплексів з дисциплін; ІКТ в управлінні ВНЗ МНС; автоматизація роботи бібліотек; інновації у підготовці і підвищенні кваліфікації викладачів; створення єдиного інформаційного середовища навчального закладу; навчально-тренувальні комплекси (ПТЦ); зв'язок між навчальними закладами.

Отже, аналіз світового досвіду та практична робота показали, що використання інноваційних методик проведення занять на базі застосування професійно орієнтованих засобів ІКТ для формування професійної компетентності майбутніх фахівців безпеки життєдіяльності, дає високі результати як у розширенні та поглибленні теоретичної підготовки, так і в удосконаленні навичок професійної діяльності.

Література:

1. Волкова Н. П. Педагогіка: посібник [для студентів вищих навчальних закладів] / Волкова Н. П. — К. : Видавничий центр «Академія», 2001 — 576 с.
2. Смирнов С. Д. Педагогіка и психология высшего образования : от деятельности к личности : учеб. пособие [для студ. высш. пед. учеб. заведений] / Смирнов С.Д. — М. : Издательский центр «Академия», 2003. — 304 с.
3. Воронина Т. П. Образование в эпоху новых информационных технологи : методологические аспекты / Воронина Т. П., Кашицин В. П., Молчанова О.П. — М. : Информатика, 1995. — 90 с.
4. Сорокових Г. В. К вопросу об инновационно-информационных технологиях обучения [Електронний ресурс] / Г. В. Сорокових // Материалы второй международной конференции «Интернет. Общество. Личность — ИОЛ-2000». Режим доступа : — <http://iol.spb.osi.ru/>.
5. Интерактивные технологи в образовании. Учебно-методический комплекс / Петров О. М. — М., 2005 — 21 с.
6. Ренкас А. Г. Застосування інтерактивних тренажерів з метою формування професійних умінь та навичок / А. Г. Ренкас, О. В. Придатко // Інформаційно-телекомунікаційні технології в сучасній освіті : досвід, проблеми, перспективи : зб. наук. пр. — Львів : ЛДУБЖД, 2006. — С. 291—295.
7. Козяр М. Використання мобільних телекомунікаційних пристроїв у підготовці фахівців цивільного захисту / Михайло Козяр, Андрій Кузик // Професійна освіта : Педагогіка і психологія. Випуск 9. — Ченстохова-Київ, 2007. — С. 289—301.
8. Чернилевский Д. В. Креативная педагогика и психология : учеб. пособие для вузов / Д. В. Чернилевский, А. В. Морозов. — М. : МГТА, 2001 — 352 с.
9. Коваль М. С. Навчання у військах як військово-дидактичний процес. Військова психологія і педагогіка : посібник / М. С. Коваль ; за заг. ред. М. Й. Варія. — Львів : «Сполом», 2003. — 568 с.
10. Stanowiska pomiarowo badawcze w Laboratorium Bezpieczeństwa [Електронний ресурс]. — Режим доступа : — <http://www.sgsp.edu.pl/uczelnia/kdrg/zrtim/zrtim4.php>.

У статті окреслено основні напрями впровадження інноваційних методик на базі застосування професійно орієнтованих засобів ІКТ для формування професійної компетентності майбутніх фахівців МНС; виділено професійно орієнтовані засоби ІКТ, які застосовуються у ВНЗ МНС України.

Ключові слова: інформаційно-комунікаційні технології, МНС, компетентність, інноваційні методики.

В статье очерчены основные направления внедрения инновационных методик на базе применения профессионально ориентированных средств ИКТ для формирования профессиональной компетентности будущих специалистов МЧС; выделены профессионально ориентированные средства ИКТ, которые применяются в ВНЗ МЧС Украины.

In the article outlined basic directions of introduction of innovative methods on the base of application of the professionally oriented facilities of ICT for forming of professional competence of future specialists of the MES; the professionally oriented facilities of ICT, which are used in Higher Educational Institutions of the MES of Ukraine, are selected.

УДК 371.134
ББК 74.580.20

С.І. Ткачук
м. Умань, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ ДО ІННОВАЦІЙНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Нинішній стан соціально-економічного розвитку українського суспільства зумовлює необхідність підготовки освічених, моральних, мобільних, конструктивних, практичних і творчих людей, здатних до співпраці, взаємодії, які мають глибоке почуття відповідальності за долю країни, утвердження її як суверенної, незалежної, демократичної, соціальної, правової держави. Освіта є основою розвитку творчої особистості, її інтелектуального багатства, запорука майбутнього України. Провідна роль у цьому процесі належить учителям.

Нині ми маємо чітко окреслену законодавчу базу вищої освіти: Закони України «Про освіту», «Про вищу освіту» та Національну доктрину розвитку освіти, в яких відображено тенденції оновлення змісту, форм і методів професійної підготовки педагогічних працівників на основі прогресивних концепцій та запровадження інноваційних технологій.

Різні аспекти проблеми професійної підготовки вчителя знайшли своє відображення в історії педагогічної думки та набувають особливої актуальності і розробляються у багатьох напрямках на сучасному етапі. Серед цих напрямів чільне місце займає проблема підготовки учителів трудового навчання.

Проблема професійної підготовки вчителів трудового навчання досить багатоаспектна. Значну увагу їй приділено у працях вітчизняних і зарубіжних учених – А. Вихруща, О. Коберника, В. Мадзігона, В. Сидоренка, Г. Терещука, Д. Тхоржевського, М. Янцура.

Проблему підготовки вчителів до інноваційної діяльності ми розглядаємо в розрізі тих змін, що відбуваються в системі освіти України.

В умовах перехідного соціально-економічного періоду відбувається переосмислення системи педагогічних цінностей. Її основу мають складати як загальнолюдські, так і національні ціннісні орієнтири, що витримали перевірку часом та історією.

По-перше, головною особливістю нововведень, впроваджуваних у сучасній освіті, виступає їх гуманістична спрямованість [5; 8]. У зв'язку з цим набуває особливої значущості завдання переорієнтації поглядів учителів на гуманістичні ідеали та цінності, адекватні характеру інноваційної діяльності.

По-друге, у минулому (80-ті роки XX століття) залишилася діяльність окремих учителів-новаторів. Реальним фактом сучасної педагогічної практики став масовий характер інноваційної роботи (К. Ангеловські, І. Дичківська, В. Сластьонін, Л. Подимова та ін.). Підтвердженням цього є функціонування нових навчальних закладів – ліцеїв, гімназій, коледжів, колегіумів, приватних і авторських шкіл [2; 5]. Безумовно, вони відрізняються